

**А. М. Клочко, канд. юрид. наук,  
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”;  
К. М. Олійник, аспірант Сумського державного університету**

## **ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОХОРОНИ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ**

Банк (від італ. *banco* – лава) – кредитно-фінансова установа, яка зберігає кошти і капіталовкладення, надає кредити та здійснює послуги за фінансовими операціями. Відповідно до ст. 4 Закону України “Про банки і банківську діяльність” банківська система України складається з Національного банку України та інших банків, а також філій іноземних банків, що створені і діють на території України відповідно до положень цього Закону та інших законів України. В Україні функціонує понад 20 тис. відділень усіх банків. Водночас у більшості з них не створено достатніх умов для безпечної роботи співробітників та збереження коштів. Близько 30 % усіх банківських установ не охороняються, ще стільки ж охороняються приватними структурами, працівники яких не мають права користуватися вогнепальною зброєю. Дана ситуація провокує осіб з кримінальним досвідом чинити протиправні дії, оскільки незброєна охорона не завжди буде ризикувати життям, тому злочинець має можливість уникнути затримання і відповідальності. Слід зазначити, що загрози кримінального характеру щодо банківських установ пов’язані із вчиненням насамперед таких діянь, як: злочини проти здоров’я та життя особи, злочини проти власності, злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп’ютерів), систем та комп’ютерних мереж і мереж електрозв’язку, злочини у сфері службової діяльності.

Умовами, що сприяють вчиненню злочинів в банківській сфері, можуть бути: неефективна кадрова політика банку, низька професійна підготовка банківських працівників, низький контроль роботи працівників банків, недостатній рівень охорони банківських установ. У цьому сенсі позитивним кроком до часткового вирішення проблеми став підписаний Президентом України Закон України (далі – Закон) № 5103-VI “Про внесення змін до закону України “Про Національний банк України” (щодо охорони цінностей та об’єктів Національного банку України). Відповідно до положень Закону, ч. 4 ст. 22 Закону України “Про Національний банк України” викладена у такій редакції: “Для перевезення цінностей, охорони цінностей та належних йому об’єктів Національний банк має відомчу охорону, озброєну бойовою вогнепальною зброєю. Відомча охорона в межах повноважень, наданих цим Законом, має право застосовувати заходи фізичного впливу, спеціальні засоби оборони і бойову вогнепальну зброю в порядку, передбаченому статтею 12, частиною першою статті 13, пунктами 1 і 3 частини першої, частинами другою і третьою статті 14, пунктами 2, 3, 5 і 6 частини першої, частинами другою і третьою статті 15, статтею 15 Закону

України “Про міліцію”. З іншого боку, отримання банками права на власну збройну охорону може поставити перед державою ряд проблемних питань, у тому числі і фінансових. Держава повинна буде залучати додаткові кошти по контролю за нерозповсюдженням зброї. Водночас повільне реагування на вчинення протиправних посягань на банки відбувається внаслідок несвоєчасного виїзду приватних охоронних структур на місце подій і їх нездатності оперативно та ефективно затримати злочинців по “гарячих слідах”. Варто також зазначити, що найчастіше, злочинці обирають об’єктами посягання невеликі відділення банків.

Аналіз досвіду країн Східної та Західної Європи дозволяє зробити висновки, що повноцінне конкурентне середовище на ринку охоронних послуг приносить обопільну користь його суб’єктам. Таким чином, до вирішення проблеми запобігання злочинам в банківській системі необхідно підходити комплексно, що вимагає взаємодії і спільних заходів як з боку органів внутрішніх справ, так і відповідних служб банківських установ.

Клочко, А.М. Деякі питання вдосконалення охорони банківських установ [Текст] / А.М. Клочко, К.М. Олійник // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. тез доповідей XV Всеукраїнської науково-практичної конференції (8–9 листопада 2012 р.). – Суми: УАБС НБУ, 2012. – С. 96-97.